

**Embassy of the United States
of America
Nairobi, Kenya**

IKULU YA WHITE HOUSE

Ofisi ya Katibu wa Mitambo

Kutolewa mara moja

Julai 11, 2009

**HOTUBA YA RAIS BARACK OBAMA
KWA BUNGE LA GHANA**

**Kituo cha Kongamano cha Accra
Accra, Ghana**

Saa saba kasoro dakika 20 mchana – Wakati wa Greenwich (GMT)

RAIS: (Tarumbeta inalia.) Ninapenda hii. Asanteni. Asanteni. Ninafikiri Bunge la Amerika linahitaji mojawapo wa hizi baragumu. (Vicheko.) Inasikika vizuri sana. Inaonekana kama Lois Armstrong yuko hapa. (Vicheko.)

Habari za mchana. Ni heshima kubwa kwangu kuwa Accra, na kuzungumza na wawakilishi wa raia wa Ghana. (Makofi.) Ninashukuru sana kwa makaribisho niliyopewa, pamoja na Michelle, Malia na Sasha Obama vile vile. Historia ya Ghana ni kubwa, uhusiano baina ya nchi zetu mbili ni imara, na ninaona fahari kwamba hii ni ziara yangu ya kwanza Afrika chini ya jangwa la Sahara nikiwa rais wa Marekani. (Makofi.)

Ninataka kumshukuru Bibi Spika na wabunge wote kwa kutukaribisha leo. Ninataka kumshukuru Rais Mills kwa uongozi wake wa ufanisi. Kwa Rais wa zamani – Jerry Rawlings, Rais wa zamani – John Kufuor, Makamu wa Rais, Hakimu Mkuu – asanteni kwa ukarimu wenu usio na kifani na taasisi za ajabu ambazo mmejenga hapa Ghana.

Ninazungumza nanyi baada ya ziara ndefu. Nilianzia Urusi, kwenye mukutano wa kilele kati ya mataifa mawili makubwa. Nikasafiri Italia, kuhudhuria mukutano wa viongozi wa nchi zinazoongoza dunia kiuchumi. Na nimekuja hapa Ghana kwa sababu moja rahisi: karne ya 21 itaathiriwa na yale yanayotokea siyo tu mijini Rome au Moscow au Washington, lakini na yale yanayotokea Accra vilevile.

Huu ni ukweli mtupu wa wakati ambapo mipaka baina ya watu imezidiwa nguvu na uhusiano wetu. Ustawi wenu utapanua ustawi wa Marekani. Afya yenu na usalama wenu utachangia ule wa dunia. Na uimara wa demokrasia yenu utasaidia kuendeleza haki za binadamu kwa watu kila mahali.

Kwa hivyo sizioni nchi na watu wa Afrika kama ulimwengu uliojitenga; Ninaiona Afrika kama sehemu ya kimsingi ya ulimwengu wetu uliounganishwa--(makofi.) -- kama washirika wa Marekani kwa niaba ya mustakabali tunaowatakia watoto wetu wote. Ushirika huo lazima msingi wake uwe uwajibikaji kwa pande zote, na hili ndilo ninalotaka kuwazungumzia leo.

Ni lazima tuanze na kanuni ya kimsingi kwamba mustakabali wa Afrika uko juu ya Waafrika.

Ninasema haya nikijua vyema kabisa hali ya zamani ya msiba ambayo mara nyingine imedhikisha eneo hili la dunia. Nina damu ya Afrika ndani yangu, na hadithi ya familia yangu -- (makofi.) -- inazingira maafa na vilevile ushindi wa hadithi kuu ya Afrika.

Babu yangu alikuwa mpishi wa Waingereza nchini Kenya, na ingawa alikuwa mzee aliyeheshimiwa katika kijiji chake, waajiri wake walimwita “boi” kwa muda mrefu wa maisha yake. Alikuwa ukingoni mwa harakati za ukombozi wa Kenya, lakini bado aliwekwa jela kwa muda mfupi katika enzi za ukandamizaji. Katika maisha yake, ukoloni haukuwa tu kuweka mipaka isiyo ya asili au masharti yasiyo ya haki katika biashara—ulikuwa kitu kilichozolewa binafsi, siku nenda siku rudi, mwaka nenda mwaka rudi.

Baba yangu alikua akichunga mbuzi katika kijiji kidogo, umbali usiopimika kutoka vuyo vikuu vya Kimarekani ambako hatimaye alikuja kupata elimu. Alikomaa wakati wa enzi ya matumaini ya ajabu katika Afrika. Mapambano ya kizazi cha baba yake yalikuwa yanazalisha mataifa mapya, kuanzia hapa hapa Ghana. (Makofi.) Waafrika walikuwa wanajielimisha na kuchukua misimamo kwa njia mpya kabisa. Historia ilikuwa inasongea mbele.

Lakini licha ya maendeleo ambayo yamefanyika—na kumekuwepo na maendeleo mengi katika sehemu kadhaa za Afrika—vile vile tunajua kwamba sehemu kubwa ya ahadi hiyo haijatimizwa bado. Nchi kama vile Kenya, ilikuwa na uchumi mkubwa kwa mtu mmoja mmoja kuliko Korea Kusini wakati nilipozaliwa. Zimepitwa vibaya. Magonjwa na migogoro imevuruga baadhi ya maeneo ya bara la Afrika.

Katika sehemu nyingi, matumaini ya kizazi cha baba yangu yamegeuka kuwa ubeuzi, hata kukata tamaa. Sasa, ni rahisi kunyoosha vidole, na kuwabandikia watu wengine lawama za matatizo haya. Ndiyo, ramani ya ukoloni ambayo haikuwa na maana kubwa ilizusha migogoro, na nchi za Magharibi mara nyingi zimeshughulikia bara la Afrika kama mlezi, badala ya mshirika. Lakini nchi za

Magharibi haziwajibiki na kuharibiwa kwa uchumi wa Zimbabwe mnamo mwongo uliopita, au vita ambamo watoto wameandikishwa kama wapiganaji. Katika maisha ya baba yangu, ni ukabila na upendeleo katika Kenya huru ambao kwa muda mrefu uliangusha kazi yake, na tunajua kwamba ujisadi kama huu ni ukweli wa maisha ya kila siku kwa watu wengi mno.

Sasa, tunajua pia kwamba hiyo si hadithi nzima. Hapa Ghana, mnatuonyesha sura ya Afrika ambayo mara nyingi mno inapuuzwa na ulimwengu ambao unaona tu maafa au mahitaji ya hisani. Watu wa Ghana wamejibidisha kuiweka demokrasia katika mizizi imara, kukiwepo mabadiliko ya utawala kwa amani hata katika uchaguzi ulioshindaniwa vikali. (Makofi.) Kwa vyo vyote vile, walio wachache wanastahili sifa kama walio wengi. Na kukiwa na utawala ulioboreka na jamii inayoibuka ya kiungwana, uchumi wa Ghana umeonyesha kima cha kuvutia cha ustawi. (Makofi.)

Maendeleo haya labda yanakosa msisimko wa harakati za ukombozi za karne ya 20, lakini zingatia: hatimaye yatakuwa muhimu zaidi. Kwa kuwa ni muhimu mkubwa kuibuka kutoka kwenye udhibiti wa taifa jingine, hata ni muhimu zaidi vile vile kujijengea taifa lenu wenyewe.

Kwa hivyo ninaamini kwamba wakati huu ni muhimu kwa Ghana—kama ilivyo kwa Afrika—kama wakati baba yangu alipokomaa na mataifa mapya yalikuwa yakizaliwa. Huu ni wakati mpya wa ahadi. Ila tu wakati huu, tumejifunza kwamba haitakuwa watu mashuhuri kama Nkrumah na Kenyatta watakaoamua mustakabali wa Afrika. Badala yake itakuwa ninyi—wanaume na wanawake katika bunge la Ghana -- (Makofi.) -- na watu mnaowakilisha. Na juu ya yote itakuwa vijana—wakijawa na vipawa na nguvu na matumaini—ambao wanaweza kudai mustakabali ambao wengi sana katika kizazi cha baba yangu hawakupata kamwe.

Sasa, ili kutambua ahadi hiyo, ni lazima kwanza tutambue ukweli wa kimsingi ambao mmehui hapa Ghana: maendeleo yanategemea utawala bora. (Makofi.) Hicho ndicho kiambato ambacho kimekosekana katika mahali pengi mno, kwa muda mrefu mno. Hayo ndiyo mabadiliko yanayoweza kufungua uwezo wa Afrika. Na huo ni wajibu ambao unaweza kutimizwa na Waafrika tu.

Na kuhusu Marekani na nchi za Magharibi, ahadi yetu lazima ipimwe kwa kiwango zaidi ya dola tunazotumia. Nimeahidi nyongeza kubwa zaidi katika misaada yetu ya kigeni. Lakini dalili halisi ya ufanisi lazima si kama sisi ni chanzo cha msaada usio na mwisho unaowasaidia watu kukwangua – ni kama sisi ni washirika katika kujenga uwezo wa mabadiliko ya mageuzi. (Makofi.)

Wajibu huu wa pande zote mbili lazima uwe msingi wa ushirikiano wetu. Na leo, nitalenga maeneo manne hasa ambayo ni muhimu kwa mustakabali wa Afrika na ulimwengu mzima unaoendelea: demokrasia, nafasi, afya; na kutanzuliwa kwa migogoro kwa njia za amani.

Kwanza, ni lazima tuziunge mkono serikali zenyenye demokrasia imara na zilizo endelevu. (Makofi.)

Kama nilivyo sema Cairo, kila taifa linaipa demokrasia uhai katika njia yake ya kipekee, na kwa kuzingatia desturi zake. Lakini historia inatoa uamuzi ulio bayana: serikali ambazo zinaheshimu utashi wa watu wao wenyewe, zinazotawala kutokana na ridhaa na si kwa kulazimishwa, zina ustawi zaidi, ziko imara zaidi, na zinafanikiwa zaidi ya serikali zisizofanya hivyo.

Hii ni zaidi ya kuwa na uchaguzi tu—pia ni juu ya kile kinachotokea kati ya uchaguzi tofauti. (Makofi.) Kuna aina nydingi za ukandamizaji, na mataifa mengi mno, hata yale ambayo yanaendesha uchaguzi, yanakabiliwa na matatizo ambayo yanapelekeea raia wake kuwa maskini. Hakuna nchi itakayouumba utajiri ikiwa viongozi wake wanatumia uchumi kujitajirisha wenyewe -- (Makofi.) – au kama polisi – kama polisi wanaweza kununuliwa na walangazi wa madawa ya kulevyia. Hakuna biashara yoyote inayotaka kuwekeza mahali ambapo serikali inajichukulia asilimia 20 vivi hivi -- (Makofi.) -- au mkuu wa Mamlaka ya Forodha ni mla rushwa. Hakuna mtu ye yoyote anayetaka kuishi katika jumuiya ambako utawala wa kisheria unageuzwa kuwa utawala wa ukatili na hongo. (Makofi.) Hiyo si demokrasia, huo ni udhalimu, na sasa ni wakati wa mtindo wa utawala huo kukoma.

Katika karne ya 21, taasisi zenyenye uwezo, zinazotegemewa, na zilizo wazi ndizo ufunguo wa mafanikio -- mabunge yaliyo imara na majeshi ya polisi yaliyo maaminifu; mahakimu walio huru --(Makofi.); na vyombo vyahabari vilivyo huru; sekta ya kibinafsi iliyochangamka; jumuiya ya kiraia. (Makofi.) Hivi ni vitu vinavyo ipa demokrasia uhai, kwa sababu ndivyo vitu vyenye maana katika maisha ya watu.

Sasa, mara kwa mara Waghana wamechagua utawala wa kikatiba badala ya utawala wa nguvu, na kuonyesha roho ya kidemokrasia inayowezesha nguvu ya watu wenu kufanikiwa. (Makofi.) Tunaiona katika viongozi wanaokubali kushindwa kwa uungwana, -- ukweli kwamba wapinzani wa Rais Mills walismama kando yake jana usiku kunilaki niliposhuka kwenye ndege unasema mengi juu ya Ghana -- (makofi.); washindi wanaozuia miito ya kutumia nguvu dhidi ya upinzani. Tunaona roho hiyo katika waandishi wa habari jasiri kama vile Anas Aremeyaw Anas, ambaye alihatarisha maisha yake kuripoti ukweli. Tunaiona katika polisi kama vile Patience Quaye, ambaye alimshtaki mwuzaji wa kwanza wa binadamu nchini Ghana. (Makofi.) Tunaiona katika vijana ambao wanalamikia upendeleo, na kushiriki katika mchakato wa kisiasa.

Kote barani Afrika, tumeona mifano isiyohesabika ya watu wanaoshika hatamu ya kudura yao, na kufanya mabadiliko kuanzia chini hadi juu. Tumeona nchini Kenya, ambako jamii ya kiraia na wafanyibiashara walishirikiana kusaidia kusimamisha ghasia zilizotokea baada ya uchaguzi. Tuliiiona Afrika Kusini

ambapo zaidi ya theluthi tatu za raia nchini humo walipiga kura katika uchaguzi wa hivi karibuni – uchaguzi wa nne tangu mwisho wa ubaguzi wa rangi. Tuliona Zimbabwe ambako shirika la Election Support Network lilikabiliana na ukandamizaji wa kikatili na kusimamia kanuni kwamba kura ya mtu ni haki yake isiyopingika.

Sasa, zingatia: historia iko upande wa Waafrika hawa hodari, na sio wale wanaotumia mapinduzi au kubadilisha Katiba ili wakae madarakani. (Makofi.) Afrika haihitaji wababe, inahitaji taasisi imara.

Sasa, Marekani haitajaribu kubandika mfumo wowote wa serikali kwenye taifa jingine lolote – ukweli muhimu wa demokrasia ni kwamba kila taifa linajiukilia kudura yake. Lakini kile Marekani itakachofanya ni kuongeza msaada kwa watu wanaowajibika na hali kadhalika taasisi zinazowajibika, kukiwa na lengo la kusaidia utawala bora —katika mabunge, yanayodhibiti matumizi mabaya ya madaraka na kuhakikisha kwamba sauti za upinzani zinasikika -- (makofi.); kwa utawala wa kisheria, unaohakikisha utawala sawa wa haki; kwa kushiriki kwa raia, ili vijana wahusike; na kwa ufumbuzi wa ubunifu katika rushwa kama vile uwajibikaji kwa umma, huduma zinazotolewa na mashini, -- (makofi.) -- kuimarissha simu za kuripoti ubadhirifu, na kuwalinda wale wanaotoa habari za mambo ya kisirisiri ili kuendeleza uwazi na uwajibikaji.

Na tunatoa msaada huu. Nimeigiza serikali yangu kushughulikia sana rushwa katika ripoti zetu za Haki za Binadamu. Watu kila mahali wanapaswa kuwa na haki ya kuanzisha biashara au kupata elimu bila kutoa hongo. (Makofi.) Tuna wajibu wa kuwasaidia wale wanaofanya mambo yao kwa kuwajibika na kuwatenga wale wanaotenda kinyume, na hivyo ndivyo Marekani itakavyofanya.

Sasa, hili linaelekea moja kwa moja kwenye eneo la pili la ushirikiano -- kusaidia maendeleo yanayowatolea watu wengi zaidi nafasi.

Kukiwa na utawala bora, sina shaka kwamba Afrika inashika ahadi ya msingi mpana zaidi wa ustawi. Shuhudia ufanisi wa ajabu wa Waafrika katika nchi yangu, Marekani. Wanafanya vizuri sana. Kwa hivyo wana vipawa, wana roho ya ujasiriamali. Swali ni kwamba, tutahakikishaje kama wanafanikiwa katika nchi zao wenyewe? Bara lina utajiri wa mali asili. Na kuanzia wajasiriamali wa simu za mkononi hadi wakulima, Waafrika wameonyesha uwezo na kupania kuunda fursa zao wenyewe. Lakini tabia za kale pia lazima zivunjwe. Kutegemea bidhaa—au zao moja linalouzwa nje ya nchi-- kunarundika utajiri mikononi mwa wachache, na kuwaacha watu kuwa rahisi kuathirika na mididimio

Kwa hivyo, nchini Ghana kwa mfano, mafuta yanaleta fursa kubwa na mmewajibika katika kujitayarisha kwa mapato. Lakini Waghana wengi mno wanajua mafuta hayawezi kuwa kakao mpya. Kutoka Korea Kusini hadi Singapore, historia inaonyesha kwamba nchi hustawi zinapowekeza katika watu wao na miundombinu -- (makofi.); wanapoendeleza viwanda mbalimbali vy

uuzaaji wa bidhaa nje ya nchi, kuendeleza kundi la wafanyakazi wenye ujuzi, na kuumba nafasi kwa biashara ndogo ndogo na za kat, na zinazobuni kazi.

Na Waafrika wanapofikia ahadi hii, Marekani itawajibika zaidi katika kunyoosha mkono wetu. Kwa kupunguza gharama zinazowaenda washauri na utawala wa Magharibi, tunataka kuweka rasilmali mikononi mwa wale wanaoiihitaji, huku tukiwafundisha watu kujitegemea zaidi. (Makofi.) Hii ndiyo sababu ari yetu ya dola \$3.5 bilioni za usalama wa chakula zinalenga njia na teknolojia mpya kwa wakulima—siyo tu kuwapeleka wazalishaji wa Kimarekani au bidhaa barani Afrika. Msaada peke yake si ufumbuzi. Madhumuni ya misaada ya kigeni lazima yawe kuunda hali ambayo misaada hiyo haihitajika tena. Ninataka kuwaona Waghana siyo tu wakijitegemea katika chakula, ninataka kuwaona wakisafirisha chakula kwenye nchi za kigeni na kuchuma pesa. Mnaweza kufanya hivyo. (Makofi.)

Sasa, Marekani inaweza kuongeza juhudu kuendeleza biashara na uwekezaji. Mataifa tajiri lazima yafungue milango yetu kwa bidhaa kutoka Afrika kwa njia ya maana. Hiyo itakuwa ahadi yangu. Na pale ambapo kuna utawala bora, tunaweza kupanua ustawi kuitia ushirikiano wa umma na makundi ya kibinaksi ambaao unawekeza katika barabara bora na umeme. Ujenzi wa uwezo unaowafundisha watu kukuza biashara, huduma za kifedha zinazofikia sehemu maskini na zile za mashambani. Hili ni kwa ajili ya maslahi yetu -- kwa kuwa watu wanaponyanyuliwa kutoka kwenye ufukara na utajiri kuundwa Afrika, unajua nini? Masoko mapya yatafunguka kwa bidhaa zetu.

Eneo moja ambalo linaonekana kuwa la hatari zisizokanika na matumaini yasiyo na kifani ni nishati. Afrika hutoa kiasi kidogo zaidi cha hewa chafu kuliko sehemu nyine yoyote duniani, lakini ni bara linalotishwa zaidi na mabadiliko ya hali ya hewa. Sayari inayozidi kuongezeka joto itasambaza maradhi, kupunguza fungu la maji na kutokomeza mimea, huku ikiunda hali inayosababisha baa la njaa na migogoro zaidi. Sisi sote – hasa ulimwengu ulioendelea -- tuna wajibu wa kupunguza kasi ya mielekeo hii—kuitia hatua za kuzuia na kubadilisha jinsi tunavyotumia nishati. Lakini tunaweza pia kushirikiana na Waafrika kugeuza mgogoro huu kuwa fursa ya manufaa.

Pamoja, tunaweza kushirikiana kwa niaba ya sayari na ustawi wetu, na kuzisaidia nchi kupata nguvu zaidi, huku zikiepuka awamu chafu zaidi ya maendeleo. Hebu fikiria: Kote barani Afrika, kuna nishati nydingi sana ya upepo na juu; nishati ya joto la ardhi na nishati inayotokana na viumbe. Kuanzia Bonde la Ufa hadi majangwa ya Afrika Kaskazini; kuanzia pwani ya Magharibi hadi mimea ya Afrika kusini—zawadi za asili za Afrika zisizo na kikomo zinaweza kuzalisha nishati yake zenyewe, huku kukisafirishwa nje nishati safi na yenye faida.

Hatua hizi zina umuhimu kupita takwimu za ustawi zilizopo kwenye mizania. Zinahusiana na kama kijana mwenye elimu anaweza kupata kazi ya kipato kinachomwezesha kuisaidia familia yake; mkulima anaweza kuhamishia bidhaa

zake sokoni; mjasiriamali mwenye wazo jema anaweza kuanzisha biashara. Ni kuhusu heshima ya kazi. Ni kuhusu nafasi ambayo lazima iwepo kwa Waafrika mnamo karne ya 21.

Kama vile utawala ni muhimu kwa nafasi, pia ni muhimu zaidi kwa eneo la tatu nitakalozungumzia—kuimarisha afya ya umma.

Mnamo miaka ya hivi karibuni, maendeleo makubwa yamefanyika katika sehemu kadhaa za Afrika. Watu wengi zaidi wanaishi kwa uzalishaji wakiwa na VVU/UKIMWI, na kupata dawa zinazohitajika. Nimeona zahanati ya ajabu na hospitali inayolenga hasa afya ya akina mama. Lakini wengi mno bado wanakufa kutokana na magonjwa ambayo hayapaswi kuwaua. Watoto wanapouawa kwa sababu ya kuumwa na mbu, na akina mama wanakufa wakati wa kujifungua, ndipo tunatambua kwamba lazima maendeleo yafanyike.

Lakini kwa sababu ya vichocheo – ambavyo mara nyingi vinatolewa na mataifa wafadhili -- madaktari na manesi wengi wa Afrika inaeleweka huenda nchi za ng'ambo, au hufanya kazi programu zinazopambana na ugonjwa mmoja tu. Hii inaunda pengo katika matunzo na hatua za kimsingi za kuzuia magonjwa. Wakati huo huo, Waafrika binafsi lazima wafanye maamuzi ya kuwajibika yanayozuia kuenea kwa magonjwa, huku wakiendezea huduma za afya katika jumuiya na nchi zao.

Kwa hivyo kote barani Afrika tunaona mifano ya watu wakitatua matatizo haya. Nchini Nigeria, juhudzi zinazoshirikisha imani mbalimbali baina ya Wakristo na Waislamu zimeweka mfano wa ushirikiano katika kupambana na malaria. Hapa nchini Ghana na kote barani Afrika, tunaona mawazo ya ubunifu yakijaza pengo katika huduma za matunzo—kwa mfano, kuititia mipango kama ari za E-Health zinazowawezesha madaktari katika miji mikubwa kuwasaidia wale wanaofanya kazi katika miji midogo.

Marekani itaunga mkono juhudzi hizi kuititia mkakati kamili wa afya ya kimataifa. Kwa sababu katika karne ya 21, tunahimizwa kuchukua hatua na dhamiri yetu na maslahi yetu ya pamoja. Mtoto anapofariki mjini Accra, kutokana na ugonjwa unaozuili, hiyo inatupunguza sote kila mahali. Na magonjwa yanapoenea bila kudhibitiwa katika pembe yoyote ya dunia, tunajua kwamba yanaweza kusambaa kuvuka bahari na mabara.

Na hii ndiyo sababu Utawala wangu umeahidi dola \$63 bilioni kukabiliana na changamoto hizi -- \$63 bilioni. (Makofi.) Tukiendezea juhudzi nzuri zilizoanzishwa na Rais Bush, tutaendeleza mapambano dhidi ya VVU/UKIMWI. Tutaendelea kulisaka lengo la kukomesha vifo kutokana na malaria na kifua kikuu, na kutokomeza polio. (Makofi.) Tutapambana -- tutapambana na maradhi ya tropiki yaliyopuuzwa. Na hatutakabiliana na maradhi kwa kujitenga -- tutawekeza katika mifumo ya afya ya umma inayolenga uzima afya ya akina mama na watoto. (Makofi.)

Sasa, tunaposhirikiana kwa niaba ya mustakabali wa afya bora, lazima pia tukomeshe uharibifu usiotokana na maradhi, bali unatokana na binadamu--na kwa hivyo eneo la mwisho nitakalohutubia ni migogoro.

Sasa wacha niwe wazi: Afrika si karagosi wa bara lililokumbwa na vita. Lakini kwa Waafrika wengi mno, migogoro imekuwa sehemu ya maisha, ikidumu kama vile juu. Kuna vita ya kugombea ardhi na maliasili. Na bado ni rahisi mno kwa wale wasio na dhamiri kuchochea jumuiya nzima kupigana mionganoni mwa imani na makabila.

Migogoro hii ni mzigo mzito shingoni mwa Afrika. Sote tuna njia za kujitambulisha -- za kabilia, za dini au uraia. Kujifasili kwa kumpinga mtu ambaye anatoka kabila tofauti, au anayemwabudu mtume tofauti, hakuna nafasi katika karne ya 21. (Makofi.) Tofauti za makabila ni chanzo cha nguvu na si sababu ya mfarakano. Sisi sote ni watoto wa Mungu. Sote tuna mahitaji yanayofanana—kuishi kwa amani na usalama; kupata elimu na kupata fursa; kupenda ndugu na jamaa zetu, jumuiya zetu, na imani yetu. Huo ndio ubinadamu wetu wa kawaida.

Hii ndiyo sababu lazima sote tusimame pamoja kupinga unyama mionganoni mwetu. Kamwe si haki – kamwe si haki kulenga wasio na hatia kwa jina la itikadi. (Makofi.) Ni adhabu ya kifo kuwalazimisha watoto kuua katika vita. Ni kilele cha uhalifu na uoga kuwalaani wanawake na kuwaweka katika vitendo vya mfumo wa kubakwa kusiko na kikomo. Ni lazima tuwe mashahidi kwa thamani ya kila mtoto katika Darfur na heshima ya kila mwanamke nchini Congo. Hakuna imani au utamaduni unaohalalisha maovu wanayotendewa. Na sisi sote lazima tujitahidi kupata amani na usalama unaohitajika kwa ajili ya maendeleo.

Waafrika wanasimama kwa niaba ya mustakabali huu. Hapa pia, Ghana inasaidia kuelekeza njia inayofaa. Waghana wanapaswa kuona fahari kwa mchango wenu katika juhudzi za ulinzi wa amani kuanzia Congo hadi Liberia na Lebanon -- (makofi.)-- na katika juhudzi zenu za kupambana na baa la ulangizi wa madawa ya kulevyia. (Makofi.) Tunafurahia juhudzi zinazochukuliwa na mashirika kama vile Umoja wa Afrika na ECOWAS kufumbua migogoro, kulinda amani na kuwasaidia wale walio na shida. Na tunahimiza mtazamo wa mwundo wa chombo imara cha usalama kinachoweza kufanikisha harakati za jeshi la kimataifa linapohitajika.

Marekani ina wajibu wa kuendeleza mtazamo huu, si kwa maneno tu, lakini kwa msaada unaoweza kuimarisha uwezo wa Afrika. Kama kuna mauaji ya halaiki katika Darfur au magaidi nchini Somalia, haya si matatizo ya Afrika peke yake – haya si matatizo ya Kiafrika tu. Ni changamoto ya usalama wa kimataifa, na yanahitaji mwitikio wa kimataifa.

Hii ndiyo sababu tuko tayari kushirikiana kupitia diplomasia, misaada ya kiufundi, na misaada ya upangaji na uchukuzi, na tutasimamia juhudzi za kuwawajibisha wahalifu wa kivita. Wacha niseme wazi: kamanda yetu ya Afrika hailengi kuweka kidato barani, bali inalenga kupambana na changamoto kuendeleza usalama wa Amerika, Afrika, na dunia. (Makof.)

Nilipokuwa Moscow, nilizungumzia haja ya kuwepo kwa mfumo wa kimataifa ambako haki za binadamu duniani zinaheshimiwa, na ukiukaji wa haki hizo unapingwa. Na hiyo lazima ijumuushe ahadi ya kuunga mkono wale wanaofumbua migogoro kwa amani, kuwaadhibu na kuwasimamisha wale wasiofanya hivyo, na kuwasaidia wale waliodhurika. Lakini hatimaye, ni demokrasia imara zinazoendelea kama Botswana na Ghana zitakazorudisha nyuma vyanzo vya migogoro, na kuendeleza mipaka ya amani na ustawi.

Kama nilivyosema awali, mustakabali wa Afrika uko juu ya Waafrika wenyewe. Watu wa Afrika wako tayari kujinyakulia mustakabali huo. Katika nchi yangu, Wamarekani wa asili ya Kiafrika – wakiwemo wahamiaji wengi mno wa hivi karibuni – wamestawi katika kila sehemu ya jamii. Tumefanya hivyo licha ya hali ngumu ya zamani, na tumeputa nguvu kutoka kwa urithi wetu wa Kiafrika. Kukiwa na taasisi imara na utashi imara, ninajua Waafrika wanaweza kutimiza ndoto zao mijini Nairobi na Lagos; Cape Town na Kinshasa; Harare na hapa hapa Accra. (Makof.)

Miaka hamsini na mbili iliyopita, macho ya ulimwengu yalikazia Ghana. Na mhubiri mmoja kijana aliyeitwa Martin Luther King, alisafiri kuja hapa Accra, kushuhudia bendera ya Uingereza ikiteremka na bendera ya Ghana ikipanda juu ya Bunge. Hii ilikuwa kabla ya maandamano mjini Washington au mafanikio ya harakati za kupigania haki za kiraia katika nchi yangu. Dakta King aliulizwa mjini Accra jinsi alivyojisikia kushuhudia kuzaliwa kwa taifa. Na akasema “Inafufua imani yangu katika ushindi wa mwisho wa haki.”

Sasa, ushindi huo lazima upatikane tena na lazima ushindi upatikane nanyi. (Makof.) Na hasa ninawazungumzia vijana kote barani Afrika na hapa hapa Ghana. Katika maeneo kama Ghana, vijana ni karibu nusu ya idadi ya watu.

Na hili ndilo mnalopaswa kujua: ulimwengu ni kile mnachotaka kiwe. Mnao uwezo wa kuwawajibisha viongozi wenu, na kujenga taasisi zinazowahudumia watu. Mnaweza kuhudumia katika jumuiya zenu, na kutumia nguvu na elimu yenu kuunda utajiri mpya, na kujenga uhusiano mpya na dunia. Mnaweza kuyashinda maradhi, kumaliza migogoro, na kufanya mabadiliko kuanzia chini kwenda juu. Mnaweza kufanya hivyo. Ndiyo mnaweza -- (Makof.) Kwa sababu katika wakati huu, historia inasonga mbele.

Lakini vitu hivi vinaweza kufanya tu kama mtachukua wajibu wa mustakabali wenu. Kutakuwa na gharama. Lakini ninaweza kuwaahidi hivi: Marekani itakuwa nanyi wakati wote -- kama mshirika, kama rafiki. (Makof.) Nafasi

haitatokea mahali pengine popote—lazima itokane na maamuzi mnayoyafanya, vitu mnavyofanya na matumaini mnayoshikilia miyoni mwenu.

Ghana, uhuru ni urithi wenu. Sasa, ni wajibu wenu kujenga juu ya msingi wa uhuru. Na mkifanya hivyo, tutatazama nyuma miaka ya baadaye kutoka leo, kwenye mahali kama Accra, na kusema huu ni wakati ambapo ahadi ilitimi; huu ni wakati ambapo ustawi ulibuniwa; uchungu ulishindwa; na enzi ya maendeleo ilianza. Huu unaweza kuwa wakati ambapo tunashuhudia tena ushindi wa haki. Ndiyo tunaweza Asanteni sana. Mungu awabariki. Asanteni. (Makofi.)

MWISHO Saa saba na dakika 10 mchana – Wakati wa Greenwich (GMT).